

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April - 2024 (As Per Syllabus Year-2016)
SANSKRIT : P4 HITOPADESH-MITRALABH (ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન- ૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો. (08)
- 1) અહમેકદા દક્ષિણારણ્યે ચરન્નપશ્યમ્। ઇકો વૃદ્ધો વ્યાઘ્રઃ સ્નાતઃ કુશહસ્તઃ સરસ્તીરે બ્રૂતે મો મોઃ પાત્યાઃ ઇદં સુવર્ણકઙ્કણં ગૃહ્યતામ્ । તતો લોભાકૃષ્ટેન કેનચિત્પાત્યેનાલોચિતમ્ ભાગ્યેનૈતત્ સંભવતિ કિન્ત્વસ્મિન્નાત્મસંદેહે પ્રવૃત્તિર્ન વિધેયા। યતઃ
 અનિષ્ટાદિષ્ટલાભેઽપિ ન ગતિજયતે શુભા ।
 યત્રાસ્તે વિષસંસર્ગોઽમૃતં તદપિ મૃત્યવે ॥
 - 2) અસ્તિ ભાગીરથીતીરે ગૃધ્રકૂટનામ્નિ પર્વતે મહાન્ કર્કટીવૃક્ષઃ । તસ્ય કોટરે દૈવદુર્વિયાકાદ્ ગલિતનખનયનો જરદ્રવનામા ગુનઃ પ્રતિવસતિ । અથ કૃપયા તજ્જીવનાય તદ્રવૃક્ષવાસિનઃ પક્ષિણઃ સ્વાહારાત્કિચિક્તિચિદુદ્ભ્ય દદાતિ । તેનાસૌ જીવતિ । શાવકાનાં રક્ષણં કરોતિ । અથ કદાચિત્ દીર્ઘકર્ણનામો માર્જારઃ પક્ષિશાવકાન્મક્ષયિતું તત્રાગતઃ । તતસ્તમાયાન્તં દૃષ્ટ્વા પક્ષિશાવકૈર્ભયાતૈઃ કોલાહલઃ કૃતઃ ।
 - 3) અસ્તિ કલ્યાણકટકવાસ્તવ્યો ભૈરવો નામ વ્યાથઃ સ ચૈકદા મૃગમન્વિષ્યન્ વિન્ધ્યાટવીં ગતઃ । તેન તત્ર વ્યાપાદિતં મૃગમાદાય ગચ્છતા ધોરાકૃતિઃ શૂકરોદૃષ્ટઃ । તતસ્તેન વ્યાથેન મૃગં ભૂમો નિધાય શૂકરઃ શરેણાહતઃ । શૂકરેણાપિ ઘનથોરગર્જનં કૃત્વા સ વ્યાથી મુષ્કદેશે હતઃ સંશિષ્ણન્નદ્રુમ ઇવ ભૂમૌ નિપપાત ।
- પ્રશ્ન- ૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સસંદર્ભ સમજાવો. (06)
- 1) અહિંસા પરમો ધર્મઃ ।
 - 2) તુષ્ટે ભર્તરિ નારીણાં સંતુષ્ટાઃ સર્વદેવતાઃ ।
 - 3) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિઃ ।
 - 4) સર્વશુન્યા દરિદ્રતા ।
- પ્રશ્ન- ૨ પ્રાણી કથાના ઉદભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (14)
- અથવા
- પ્રશ્ન- ૨ સાહિત્ય કૃતિ તરીકે હિતોપદેશનું મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન-૩ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણી કથાની ઉપાદેયતા જણાવો. (14)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ વાઘ અને લોભી મુસાફરની કથાનો બોધ નિરૂપો.
- પ્રશ્ન-૪ હિતોપદેશના ગ્રંથકાર નો પરિચય આપો. (14)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ મિત્ર લાભની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે આ વિધાનનું સમર્થન કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો. (14)
- 1) સુપુત્ર અને કુપુત્ર
 - 2) મિત્ર લાભનું શીર્ષક
 - 3) ધન પ્રશંસા
 - 4) સંહતિઃ કાર્યસાધિકા ।
